

OUDER WESTLAND

In deze rubriek wordt teruggeblikt op een historische periode of gebeurtenis in Westland.

De 'Nooit volmaakt' ligt al jaren vreedzaam in de gracht, hartje Schipluiden, naast de historische Dorpskerk. Ruim 40 Hollanders vluchtten daarmee tijdens WO II richting Engeland. Een oude vrachtschuit als een totaal onbekend oorlogsmonument.

▲ Daan de Bruyn in de Nooit volmaakt, de vrachtschuit die eigenlijk een oorlogsmonument is. FOTO THIERRY SCHUT

▲ Sietse Rienksma. PRIVÉFOTO

▲ Kees Waardenburg. FOTO MUSEUM TRAMSTATION

Eigenlijk een oorlogsmonument

Rien van den Anker

Daan de Bruyn kan er, ondanks rillerige waterkoud, warm over praten. Langs het water van de Dorpskerk in Schipluiden ligt zijn vrachtschuit Nooit volmaakt te pronken. Grinnikend: „Toen ik hem in 2011 kocht was hij er veel minder aan toe.”

Hij gebruikt de kleine vrachtboot tegenwoordig alleen maar voor pleziertochtjes, met familie en vrienden. „In de oorlog stapten hier Engelandvaarders aan boord. Ruim zeventig gingen op weg, 45 zijn er in Groot-Brittannië aangekomen. De anderen haalden het niet, kwamen deels terug en moesten vaak weer onderduiken. Voor zover ik weet zijn er acht voor de Belgische kust doodgeschoten door de Duitse marine.”

Daans opa Gerrit liet in 1917 de boot (met de naam Arie) bouwen; bijna twintig jaar later verkocht hij hem aan dorpsgenoot Sietse Rienksma. Die hernoemde het schip omdat zijn moeder zo vaak zei: 'Het leven is nooit volmaakt'. Samen met zijn vriend Kees Waardenburg, die in de meidagen 1940 tegen de Duitsers had gevochten, bedacht hij het plan om met zijn schuit naar Engeland te varen. Dat kon, zo dachten ze, zonder gevaar omdat Sietse een speciale vergunning had voor aardappeltransport uit Zeeland.

In 1941 vertrokken ze binnendoor via Vlaardingse richting Den Briel, dat toen nog aan vrijwel open zee water lag. Twee pogingen mislukten. De eerste omdat de wat eigennijge

Rienksma wel dacht dat hij met zijn binnenvaartschip over de Noordzee kon varen. Vooral het onstuimige weer bracht hem tot inkeer. Bij de tweede poging liepen ze vast op zandbanken en werden bijna betrap door de Duitse kustwacht, die hun lading niet controleerde.

De derde keer was in zekere zin professioneler, want toen werd een klein (motor)bootje in het ruim verstopt dat met enige moeite voor de kust te water werd gelaten. Waarna Sietse, zijn makker Kees samen met zes passagiers op 3 september de overtocht maakten. Waardenburg meldde zich bij de luchtmacht en kwam na honderden bombardementen op Duitsland in augustus 1944 in Engeland om het leven bij een ongeluk met een RAF-bommenwerper.

Na die eerste succesvolle overstap werd de Nooit volmaakt bij Den Briel dobberend achtergelaten. Hoe precies is onbekend, maar de moeder

van eigenaar Sietse slaagde erin om toestemming te krijgen om de boot weer terug te halen naar Schipluiden. Twee jaar later werd hij gekocht door schipper Kees Koole.

Verzet

Ondanks de groeiende risico's ondernam ook de nieuwe eigenaar een aantal tochten met Engelandvaarders, die inmiddels mede door het officiële Nederlandse verzet werden ondersteund. Uit veiligheidsoverwegingen werden wel steeds verschillende routes gekozen. Onder de tientallen verzetsmensen was ook de later bekende PvdA-politicus Jaap Burger, die nog minister werd in de regering in ballingschap in Londen. De Schipluidense schippers werden soms ook wel wat overmoedig door hun kleine zeebootje gewoon achter de Nooit volmaakt te hangen. „Koole zei dan gewoon dat die naar Duitsers in Zeeland moest worden gebracht”.

Toen ik hem in 2011 kocht was de Nooit volmaakt er veel minder aan toe

–Daan de Bruyn

Niet alle gevaarlijke tochten haalden Engeland, enkele tientallen Engelandvaarders keerden terug naar onderduikadressen. Een bootje met acht passagiers werd voor de Belgische kust beschoten; alle opvarenden kwamen om.

Kees Koole heeft nog tot 1955 met zijn schuit gevaren, daarna belandde hij bij een mosselvisser in Yerseke, die hem 3 meter inkortte. Daan, kleinzoon van de eerste eigenaar, heeft later samen met zijn vader jarenlang gezocht; de Nooit volmaakt leek van de aardbodem verdwenen. Nadat ze hem uiteindelijk, met de naam Lendo, in Zeeland vonden, wilde de eigenaar hem niet verkopen.

Pas na zijn dood in 2011 lukte dat wel; op een briefje had hij zijn erende kinderen De Bruyns adres achtergelaten. Daarna kwam het vaartuig weer in Schipluiden en heeft Daan het geheel fors gerenoveerd. „Nieuwe machinekamer, nieuwe roef, dat soort zaken”, zegt hij droog.

In het kader van 75 jaar bevrijding gaat De Bruyn in september twee weken naar een ligplaats nabij het museum Engelandvaarders in Noordwijk aan Zee en is het vrachtschip onderdeel van het decor van historische theatervoorstellingen. Daar is trouwens ook een replica van een van die vluchtbootjes te zien.

In zijn eigen Schipluiden leidt Daan geregeld, ook in samenwerking met lokale horecabedrijven als Indigo en Het Raadhuis, gasten rond. Hij vertelt dan het verhaal over en achter de Nooit volmaakt. Het verhaal van een gewone vrachtschuit die eigenlijk een oorlogsmonument is.

JANNETJE VREUGDENHIL

Sietse Rienksma's bezorgde moeder

De overgrootmoeder van de Hoornse actrice Margreet Ridder is Jannetje Vreugdenhil uit Schipluiden. Zij was de moeder van Sietse Rienksma, de schipper van de Nooit volmaakt, die in 1941 de eerste keer richting

Engeland voer. Margreet's moeder vond later het uitgebreide gedicht dat de bezorgde Jannetje daarover in 1946 maakte. De achterkleindochter maakte daar een theaterstuk van. „Het liefst had Janne-

tje haar jongste zoon thuis gehouden. Twee andere zonen waren al ruim een jaar weg, ze wist niet eens of ze nog leefden. Emotioneel beschrijft zij hoe zij aanvoelt wat Sietse aan het voorbereiden was.” aldus Margreet.

Hij kwam pas in 1945 - getrouwd én als stuurman - weer terug in Schipluiden. Daarna heeft hij jarenlang in Vlissingen gewoond; hij overleed in 2019. (Met dank aan Margreet Ridder)